

Van: Natuur en Milieufederatie Flevoland
Botter 11 47
8232JS Lelystad

Aan: Bureau Energieprojecten, Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding Diemen, Lelystad en Ens

Onderwerp: Zienswijze tweede concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau
Bijlage: Eerste zienswijze concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Lelystad, 16 november 2023

Geachte heer, mevrouw

De Natuur en Milieufederaties van Flevoland en Noord-Holland, Vereniging Natuurmonumenten, Stichting Flevo-Landschap, Coalitie Het Blauwe Hart, Stichting Vogel- en Natuurwacht Flevoland en de IJsselmeervereniging maken graag gebruik van de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze op tweede concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept NRD).

Bovengenoemde organisaties zijn gedurende het hele participatieproces betrokken en waarderen de mogelijkheid om op meerdere momenten in het proces inspraak te hebben. Wij hebben in april 2023 een zienswijze ingediend naar aanleiding van de publicatie van het eerste concept NRD, de punten uit deze zienswijze zullen we niet herhalen, deze blijven echter wel nog relevant.

Wel willen we nogmaals benadrukken dat we het belang van de energietransitie erkennen en dat uitbreiding van het elektriciteitsnet hiervoor nodig is, zeker in het licht van de brief van minister Jetten van 18 oktober jl.¹ Echter, we moeten ervoor waken dat de ene transitie niet afdoet aan de andere. Ons uitgangspunt, en hopelijk ook van de initiatiefnemers, is dat natuur wordt ontzien en de natuurwaarden en biodiversiteit door het nieuwe 380kV-tracé worden verhoogd. Wij willen er hier daarom opnieuw voor pleiten om al in de komende fase de alternatieven, weliswaar globaal, mede te beoordelen op synergiemogelijkheden ter versterking van de natuur en biodiversiteit en daarmee niet te wachten tot na de voorkeursbeslissing.

Beschouwing nieuwe onderzoeksalternatieven

Hieronder beschouwen we de nieuw toegevoegde onderzoeksalternatieven aan de hand van de nummers die deze hebben gekregen in figuur 1.1 in de tweede concept-NRD.²

1. Extra variant van het oranje onderzoeksalternatief langs het Gooimeer

De organisaties zijn van mening dat hier nogmaals serieus moet worden gekeken naar de mogelijkheid om dit tracé ondergronds te trekken bij het Gooimeer. Dit is mogelijk, er loopt immers

¹ 18 oktober 2023, Minister voor Economische Zaken en Klimaat, *kamerbrief Nieuwe maatregelen netcongestie*, [bron](#).

² 380 kV-hoogspanningsverbinding Diemen - Ens Tweede concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau, blz. 8.

al een ondergrondse 150kV-verbinding onder het Gooimeer door. Ook bij een bovengrondse verbinding zijn bij het oranje tracé zorgen om de uiteindelijke intekening bij het Naardermeer. De organisaties houden hierbij de volgende uitgangspunten aan:

- Teken deze verbinding in aan de noordzijde langs snelweg A1, dit is zowel ecologisch als landschappelijk het minst schadelijk voor het natuurgebied Naardermeer.
- Combineer een nieuwe verbinding met bestaande infrastructuur en investeer in draadflappen (waarmee in Noorwegen is geëxperimenteerd) en varkensstaarten.

2. *Extra variant van het oranje onderzoeksalternatief in de Zuidoosthoek van Flevoland*

Dit tracé is weliswaar korter dan het eerdere oranje tracé, maar doorsnijdt nog steeds een deel van de Horsterwold. Daarmee schaadt dit tracé de natuurwaarden en de natuurbeleving in het Horsterwold. Ook komt dit tracé vlak langs het Harderbroek en het Harderbos. Er is hier geen bestaande elektriciteitsinfrastructuur en het tracé vormt hier dus een nieuwe horizontale doorsnijding van het landschap.

3. *Extra te onderzoeken verbindingen in zuidelijk en oostelijk Flevoland*

In het gebied in zuidelijk Flevoland, waar wordt gekeken naar verbindingen tussen Zeewolde en Almere, wordt ook nieuwe natuur ontwikkeld; Noorderwold-Eemvallei. Dit is al deels in het kader van natuurcompensatie (bos en moeras). Ook bevindt natuurgebied de Grote Tap zich in dit zoekgebied.

Een van de groene varianten loopt (bij Lelystad in de buurt - langs de N307) langs het landschapskunstwerk van Robert Morris, het Observatorium. Het tracé tast de landschappelijke waarde van dit kunstwerk aan.

5. *Extra varianten voor de oversteek van het Ketelmeer*

Uit een gebiedsverkenning rond het Ketelmeer die dit jaar gemaakt is in opdracht van de Agenda IJsselmeergebied en waar ook de ontwikkelingen van 380 KV zijn meegenomen is gebleken dat het doorkruisen van het Ketelmeer schadelijk is voor de natuurwaarden in het gebied. Neem deze gebiedsverkenning ook mee in de beoordeling.

Tegelijk willen de organisaties ook nogmaals benadrukken dat ook met het paarse tracé en het nieuwe groene onderzoeksalternatief de natuurgebieden Kamperhoek en Schokland in het geding komen.

De organisaties zijn van mening dat er voor de oversteek van het Ketelmeer en Vossemeer dermate veel obstakels zijn op het gebied van natuur en landschap dat er nogmaals serieus moet worden gekeken naar de mogelijkheid om dit tracé ondergronds te trekken.

6. *Extra variant van het oranje onderzoeksalternatief bij Kampen*

De nieuwe oranje onderzoeksalternatieven doorkruisen of grenzen dicht aan Natuurnetwerk Nederland-gebieden Roggebotzand en Reve-Abbertbos. Wij vragen u rekening te houden met deze bossen bij het opstellen van de plan-MER.

7. *Alternatief blauw door het Markermeer*

Zoals ook in de NRD wordt benoemd loopt het blauwe tracé volledig door Natura2000-gebied het Markermeer. Ook vormt dit tracé een barriere voor de Natura 2000-gebieden Lepelaarplassen en Oostvaardersplassen en doorkruist het bovendien enkele belangrijke foerageerroutes. Bovendien combineert dit tracé niet met al bestaande elektriciteitsinfrastructuur en vormt het dus een nieuwe horizontale doorsnijding van het landschap. De ecologische en landschappelijke impact van dit alternatief is groot. De organisaties zijn van mening dat dit alternatief dermate schadelijk is voor de natuur dat dit alternatief niet het onderzoeken waard is.

Ook de Visitatiecommissie Nationale Parken heeft geoordeeld dat er geen verbinding door of naast het Nationaal Park Nieuw Land zou mogen komen. Niet alleen zouden de vogels in het gebied last krijgen van de hoogspanningslijnen. Bovendien zouden de masten het weidse, open uitzicht beschadigen dat het natuurgebied juist bijzonder en anders dan andere nationale parken maakt.

Ten slotte

Zoals u uit bovenstaande tekst kunt opmaken zien wij als organisaties ook bij de nieuwe onderzoeksalternatieven de nodige obstakels op het gebied van natuur en (cultuur)landschap. Wij snappen dat u uiteindelijk moet komen tot een voorkeustraject en we snappen ook dat dit eigenlijk onmogelijk te doen is zonder enige schade aan te richten aan natuur en (cultuur)landschap. Uit het beoordelingskader voor de Plan-MER op pagina 42 t/m 45 van de tweede concept-NRD blijkt dat u de meeste effecten op de natuur in kaart brengt door middel van kwalitatief bureauonderzoek en digitale analyses. Wij verzoeken u om ook gesprek te (blijven) voeren met kundige organisaties in de regio, zoals de onze. Neem deze in een vroeg stadium mee en deel de knelpunten in uw voorkeustracé.

Onze organisaties staan met de voeten in de klei en kunnen een waardevolle aanvulling zijn bij het in beeld brengen van de natuur- en landschapseffecten. Wij helpen u graag de schade aan natuur en landschap laag te houden en hebben kennis en kunde op het gebied van compensatie wanneer de natuur wel geschaad wordt. Wij gaan graag met u in gesprek.

Met vriendelijke groet,

Vera Dam
Directeur Natuur en Milieufederatie Flevoland

mede namens:

Vereniging Natuur en Milieufederatie Noord-Holland

Vereniging Natuurmonumenten

Stichting Vogel- en Natuurwacht Flevoland

Stichting Flevo-Landschap

IJsselmeervereniging

Coalitie Het Blauwe Hart